

Raadsmemo

Nummer
25int03701

aan
Gemeenteraad Borne

Van
College van B en W

Opsteller
G. Broekhuis

datum
08-07-2025

betreft
Energieaansluiting Kindcentrum Ridderspoor

Portefeuillehouder
A.P. Lammers

Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:
Informeren gemeenteraad

Geachte raadsleden,

De oplevering van het nieuwe Kindcentrum Ridderspoor is voorzien voor eind 2025. Voor een betrouwbare en toekomstbestendige energievoorziening is een grootverbruikaansluiting met voldoende transportcapaciteit noodzakelijk. Door aanhoudende netcongestie heeft netbeheerder Enexis deze aansluiting tot op heden nog niet kunnen realiseren. Met dit memo informeren wij u over de actuele stand van zaken, de gevolgen voor ingebruikname en exploitatie van het gebouw, en de mogelijke oplossingsrichtingen.

Rolverdeling

Brigantijn is als bouwheer verantwoordelijk voor de voorbereiding, uitvoering, financiële bewaking en tijdige oplevering van het bouwproject voor het kindcentrum, inclusief de coördinatie van ontwerp, aanbesteding en bouwproces. De bouwheer onderhoudt de relatie met de gemeente als opdrachtgever en toezichthouder, waarbij de gemeente het project faciliteert en controleert dat het voldoet aan wettelijke eisen, beleidskaders en financiële afspraken.

Achtergrond en ontwikkelingen

- Het Kindcentrum is ontworpen als een modern en duurzaam gebouw, volledig all-electric en aardgasvrij. In 2023 is daarom bewust gekozen voor een grootverbruikaansluiting, passend bij de verwachte energiebehoefte. Deze keuze is gemaakt, uitgaande van voldoende beschikbare tijd voor de realisatie van een dergelijke aansluiting. Bovendien zijn scholen maatschappelijk geprioriteerd voor energieaanvragen.
- De twee bestaande kleinverbruikaansluitingen (van de voormalige Jan Ligthartschool en Ridderspoor) zijn verzaamd, maar ontoereikend voor het nieuwe Kindcentrum. Tijdens piekmomenten kan dit tot problemen leiden, omdat de twee warmtepompen niet gelijktijdig kunnen draaien.
- Enexis geeft aan dat een grootverbruikaansluiting op zijn vroegst medio 2026 (mogelijk week 9) kan worden gerealiseerd.

- Voor het functioneren van het kindcentrum is naast de grootverbruikaansluiting ook voldoende transportcapaciteit op het elektriciteitsnet noodzakelijk. Door capaciteitsproblemen kan Enexis echter niet garanderen dat deze transportcapaciteit op korte termijn beschikbaar is. Het knelpunt bevindt zich bij TenneT, de beheerder van het hoogspanningsnet, waar een structurele uitbreiding pas vanaf 2034 wordt verwacht. Hierdoor kan het zijn dat de grootverbruikaansluiting pas vanaf 2034 daadwerkelijk kan worden benut.
- Als tijdelijke oplossing adviseert Enexis om alternatieven te verkennen, zoals een accu-opslag of een (tijdelijke) gasaansluiting.
- Brigantijn heeft voor de Kinderopvang een derde kleinverbruikaansluiting aangevraagd. Deze aanvraag is door Enexis nog niet goedgekeurd.
- De installaties zijn volledig ontworpen op basis van een grootverbruikaansluiting. Inmiddels is de bouwfase zo ver gevorderd dat omschakelen naar een andere technische configuratie niet haalbaar meer is, zowel financieel als bouwkundig.
- Voor het Kindcentrum heeft de gemeente een DUMAVA-subsidie ontvangen, waarbij één van de voorwaarden was dat het gebouw gasloos moet zijn. Als het Kindcentrum toch (tijdelijk) op gas wordt aangesloten, dan moet de gemeente de subsidie van € 200.000 terugbetalen.

Gevolg

Dit betekent dat het Kindcentrum naar verwachting eind 2025 in gebruik kan worden genomen, maar dat de energievoorziening op piekmomenten – zoals bijvoorbeeld tijdens koude wintermaanden – niet volledig toereikend is. De installaties kunnen dan onvoldoende presteren, wat gevolgen kan hebben voor het comfort en de functionaliteit van het gebouw. Tijdelijke oplossingen zijn noodzakelijk om deze piekbelastingen op te vangen, maar brengen mogelijk extra investeringen met zich mee.

Hoe nu verder?

Bouwheer Brigantijn meldt dat de oplevering en ingebruikname van het gebouw in december 2025 niet in gevaar is. Wel is dit afhankelijk van aanvullende maatregelen. Zo zijn gedragsaanpassingen van gebruikers noodzakelijk, bijvoorbeeld door het gespreid inzetten van elektrische installaties en bewust om te gaan met het energieverbruik. Daarnaast zijn technische maatregelen vereist om de energievraag binnen de beschikbare capaciteit te houden.

Brigantijn onderzoekt daarom momenteel de inzet van batterijopslag en mogelijke aanpassingen aan de warmtepompen, zodat piekbelastingen kunnen worden opgevangen. Ook wordt gekeken naar de optimalisatie van het energiebeheer in het gebouw, om de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk te benutten.

Overheveling capaciteit Sportcentrum Borne-West

Het Sportcentrum Borne-West heeft op dit moment meer transportcapaciteit dan het daadwerkelijk gebruikt. We onderzoeken of deze overcapaciteit (gedeeltelijk) kan worden ingezet voor het Kindcentrum Ridderspoor, dat op korte termijn extra capaciteit nodig heeft.

Hoewel zo'n overdracht technisch mogelijk lijkt, lopen we aan tegen wettelijke en beleidsmatige belemmeringen. Volgens de ACM mag gecontracteerd transportvermogen in principe niet worden overgedragen aan een andere locatie. Alleen onder strikte voorwaarden is herverdeling toegestaan: het moet gaan om dezelfde contractpartij én hetzelfde pand. In dit geval is daar geen sprake van. De gemeente treedt op als contractant, wat wellicht ruimte biedt voor een uitzondering, maar hierover is op dit moment geen zekerheid. Ook is onduidelijk hoeveel tijd zo'n procedure zou vergen. Netbeheerder Enexis kan daar geen inschatting van geven.

Daarnaast bestaan er nog technische onzekerheden. Het is bijvoorbeeld nog niet vastgesteld of het sportcentrum en het kindcentrum zijn aangesloten op hetzelfde stroomnet en of de huidige kabels de

benodigde capaciteit aankunnen. Ook hierover kan Enexis nu geen duidelijkheid geven. De kans dat de herverdeling daadwerkelijk lukt, is daarom onzeker.

Als overdracht van capaciteit uiteindelijk toch mogelijk blijkt, is deze stap onomkeerbaar. De capaciteit kan dan niet meer terug naar het sportcentrum. Als in de toekomst de energievraag van het sportcentrum of het zwembad toeneemt, moet daarvoor opnieuw capaciteit worden aangevraagd. Dit kan lastig zijn, gezien de huidige netcongestie. De levensduur van het zwembad wordt geschat op nog circa tien jaar. Daarna zal opnieuw gekeken moeten worden naar de toekomstige capaciteit op die locatie.

Los van de vraag of gedeeltelijke overdracht van capaciteit wenselijk is, moet vooraf volledige zekerheid bestaan dat deze capaciteit daadwerkelijk bij het Kindcentrum Ridderspoor terecht komt. Het mag niet zo zijn dat Enexis de overgedragen capaciteit toewijst aan een andere partij. Als wordt besloten tot overheveling, moet vaststaan dat deze definitief en exclusief beschikbaar komt voor het kindcentrum – en niet voor derden.

Waarom nu melding aan de raad?

Tijdens de planvorming in 2023 was er voldoende aanleiding om ervan uit te gaan dat de realisatie van een grootverbruikaansluiting tijdig zou verlopen. Scholen worden als maatschappelijk prioritaire voorzieningen beschouwd bij aanvragen voor netcapaciteit, en er was destijds nog ruime doorlooptijd beschikbaar. De verwachting was dat in mei 2025 transportcapaciteit beschikbaar zou komen. Bovendien beschikt het Kindcentrum over twee verzwaarde kleinverbruikaansluitingen, die tijdelijk als noodvoorziening ingezet kunnen worden.

De recente bevestiging van Enexis dat levering van voldoende transportcapaciteit niet mogelijk is op korte termijn, maakt duidelijk dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Hoewel de geplande oplevering en ingebruikname volgens Brigantijn niet in gevaar komen, zijn wel aanpassingen nodig om piekbelastingen op te vangen. Dit kan resulteren in extra investeringen, met mogelijke overschrijding van het projectbudget en stijgende exploitatielasten. Wij achten het daarom van belang de raad hierover te informeren. De verantwoordelijkheid voor eventuele meerkosten ligt primair bij Brigantijn, als bouwheer en eindverantwoordelijke voor de realisatie en afstemming van de benodigde aansluitcapaciteit.

Vervolg

- Brigantijn onderzoekt momenteel verschillende tijdelijke oplossingen om piekbelastingen op te vangen, zoals batterijopslag en technische aanpassingen aan de installaties. Daarbij worden niet alleen de technische en juridische consequenties in kaart gebracht, maar ook de benodigde investeringen.
- Parallel daaraan wordt bestuurlijk overleg met Enexis opgestart om de mogelijkheden voor overheveling van netcapaciteit vanuit Sportcentrum Borne-West nader te onderzoeken.